دانشگاه خوارزمی

چکیده

حسابداری برای مدیران
کارشناسی ارشد MBA

یوسف امیری
YousefAmiri.ir

حسابداری: فرایند شناسایی، اندازه گیری و ارائه اطلاعات اقتصادی به ذی نفعان سازمان است.

هدف حسابداری: کمک به کاربران در اتخاذ تصمیمات مالی و بررسی و قضاوت آگاهانه

ذی نفعان واحدهای تجاری کسب و کار: کسانی که به نحوی در بقا، سود آوری و رشد واحد تجاری منتفع می شوند. مانند سهامداران، کلیه واحدهای سازمان، اعتبار دهندگان، دولت، جامعه

وظایف حسابدار: نگهداری حساب ها، ثبت و خلاصه کردن گزارش های مالی، راهنمایی افراد جهت تفسیر عملکرد واحد تجاری و مقایسه بین عملکرد واقعی و برنامه‌ریزی و اهداف شرکت

حسابداری مالی

به عملیات ثبت معاملات مالی با هدف اصلی گزارش عملکرد به افراد برون سازمانی با تاکید بر سهامداران اطلاق می شود. گزارشهایی مانند ترازنامه، صورت سود و زیان

حسابداری مدیریت

انواع بهای تمام شده برای مقاصد مختلف مدیریت را گویند و برای پاسخ دهی به افراد درون سازمان است. مشارکت در فرایند برنامه ریزی سطح استراتژیک و عملیاتی مانند تدوین سیاست‌های شرکت برای بودجه بندی، ارایه راهنمایی برای تصمیم گیری مدیریتی و کمک به کنترل و نظارت عملکرد از طریق گزارشهای مدیریتی مانند گزارشات مقایسه ای بودجه بندی و عملکرد .

حسابداری صنعتی (بهای تمام شده) پیش درامدی برای حسابداری مدیریت است.

در حسابداری مدیریت لزوما نیاز به رعایت استانداردهای پذیرفته شده حسابداری نیست و نیازی به حسابرسی مستقل ندارد. گزارشات آن انعطاف پذیر است و می تواند به تعداد زیاد و با جزئیات خاص آماده شود.

حسابداری و ارتباط آن با ارزش سهامداران و راهبرد شرکتی (استراتژی(

بازارهای سرمایه و محصول

انواع شرکت ها: سهامی عام - سهامی خاص - مسوولیت محدود - تضامنی - تعاونی

وظایف اعضای هیئت مدیره: راهبری شرکت، نظارت، هدایت و کنترل - تعیین اهداف استراتژیک - تعیین ارزشهای شرکت و استانداردها - رهبری مدیر ارشد اجرایی - گزارش به سهامداران

بازار سرمایه (بورس): محلی برای معامله سهام شرکت ها

ساختار سرمایه: سرمایه که از طریق سهامدارن تامین می شود و بدهی که از طریق اعتباردهندگان تامین می شود.

هزینه سرمایه: بهایی است که شرکت ها برای تامین سرمایه متقبل می شوند و با تعیین میانگین موزون بهای سرمایه و بهای بدهی محاسبه می شود.

بهای بدهی: کارمزدی است که وام گبرنده می پردازد.

اهمیت تاثیر استراتژی بر حسابداری: استراتژی دارای نگرش بلندمدت تری نسبت به گزارش های مالی دوره ای است.

تئوری ذینفعان: اهمیت مسوولیت اجتماعی شرکت ها که باید به گروه های ذی نفع توجه کند.

مدیریت مبتنی بر ارزش

شرکت ها علاوه بر سودآوری بیشتر، ارزش سهام خود را نیز بالا ببرند و روی افزایش ارزش واحد تجاری برای سهامداران تاکید دارد. و از طریق نسبت های مالی مانند بازده دارایی (ROA) و بازده سرمایه گذاری (ROI) سود هر سهم اندازه گیری می شود.

اسناد مثبته

اسنادی که دلالت بر وقوع یک رویداد مالی دارد و ماهیت، تاریخ و مبلغ آنرا نشان می دهد. مانند فاکتور، فیش بانکی

دفتر کل: حساب های دفتر روزنامه به آن منتقل می شود بطوریکه در دفتر کل این رویدادهای مالی بر طبق سرفصل های کل طبقه بندی و تفکیک می شوند و شماره ثبت روزنامه برای رهگیری حساب در آن ثبت می شود.

درآمد و هزینه:

درآمد: مبالغی است که بابت فروش کالا یا خدمات دریافت شده و یا در آینده دریافت می شود و باعث افزایش سرمایه مالک می شود بنابراین افزایش آن ماهیت بستانکار دارد و در سمت چپ T ثبت می شود.

هزینه: ماهیت بدهکار دارد و موجودی نقد یا حساب پرداختنی (خرید نسیه - جزو بدهی) بستانکار می شود.

صورتحساب سرمایه: صورتی است که تغییرات سرمایه مالک در یک دوره مالی را نشان می دهد.

اصلاح حساب ها

---ه

چرخه حسابداری: به مجموعه عملیات حسابداری متوالی در هر دوره مالی گفته می شود.

۱ -جمع آوری اطلاعات رویدادهای مالی

۲ -تحلیل رویدادهای مالی و تنظیم سند حسابداری

۳ -دفتر روزنامه

۴ -انتقال از دفتر روزنامه به دفتر کل (هر حساب در صفحه خودش ثبت می شود(

۵ -تراز آزمایشی اصلاح نشده

۶ -اصلاح حسابهای دفتر کل

۷ -تراز آزمایشی

۸ -صورت های مالی

۹ -بستن حساب ها

۱۰ -تراز آزمایشی اختتامی

مبنای نقدی: درآمدها و هزینه در زمان دریافت و پرداخت شناسایی و ثبت می شوند.

مبنای تعهدی :(accrual) درآمدها هنگام تحقق و هزینه‌ها هنگام وقوع شناسایی و ثبت می شوند.

اصل تحقق درآمد: درآمد باید به محض ارائه خدمت به مشتری شناسایی و ثبت شود.

اصل تطابق هزینه: هزینه‌های هر دوره مالی باید از درآمدهای همان دوره مالی کسر شود. (با هدف شفافیت(

اصلاح حساب پیش دریافتها، پیش پرداخت ها و استهلاک از تراز آزمایشی اصلاح نشده به تراز آزمایشی انجام می شود.

بستن حساب ها

انتقال مانده حساب های موقت به حساب های دائمی (صفر کردن مانده آنها در پایان دوره) را بستن حساب های موقت گویند.

حساب های دفتر کل به دو گروه تقسیم بندی می شوند:

حساب های دائمی (حساب های ترازنامه ای): حساب هایی که مانده آنها در پایان دوره مالی به دوره بعد منتقل می شود.

حساب های موقت: حساب هایی که مانده آنها در پایان دوره مالی به دوره بعد منتقل نمی شود مانند حساب های درامد، هزینه و برداشت که به صورت حساب سود و زیان منتقل می شوند. اثر آنها یعنی سرمایه پایان دوره به ترازنامه منتقل می شود.

در ترازنامه سرفصل هزینه نداریم

مراحل بستن حساب ها:

۱ -بستن حساب های درآمد: بدهکار

۲ -بستن حساب های هزینه: بستانکار

۳ -بستن حساب خلاصه سود و زیان: بدهکار

۴ -بستن حساب برداشت: بدهکار

شاخص های KPI و استانداردIFRS

---ه

شاخصهای کلیدی عملکرد :(KPI) معیارهای قابل اندازه گیری هستند که برای ارزیابی میزان موفقیت سازمان در رسیدن به اهداف استفاده می شوند.

فرق شاخص های KPI با صورت های مالی: صورتهای مالی بعد از پایان دوره مالی تهیه می شوند و گذشته نگر هستند اماKPI ها در بازه های زمانی کوتاهتر تولید می شوند جزئی نگرند و به مدیران فرصت بهبود می دهند.

مهمترینKPI ها یا شاخص‌های کلیدی عملکرد

جریان نقدی :(Cash flow) این مقیاس میزان ورود و خروج پول را نشان می دهند یعنی روند درآمد و هزینه را در جریان نقدینگی نمایش می دهد.

بازده دارایی(ROA)

شاخص بازده سرمایه گذاری :(ROI) میزان سود ناشی از سرمایه گذاری ها را مشخص می کند و اثربخشی تصمیمات سرمایه گذاری را ارزیابی می کند.

سرمایه در گردش: توان شرکت در مدیریت تعهدات کوتاه مدت و فعالیت های روزمره است. شاخص ثبات مالی سازمان است.

نرخ رشد درآمد: افزایش درآمد شرکت در یک بازه مشخص را نشان می دهد و برای ارزیابی نرخ رشد و توسعه شرکت اهمیت دارد.

هزینه های عملیاتی: مخارج روزمره شرکت برای ادامه فعالیت را نشان می دهد با هدف کنترل هزینه ها برای افزایش سودآوری شرکت

صورت های مالی

---

۱ -ترازنامه: اطلاعات وضعیت مالی شرکت

۲ -صورت سود و زیان: عملکرد شرکت

۳ -صورت تغییرات سود و زیان انباشته: تغییرات سود و زیان انباشت شده و نحوه توزیع بین سهامداران

۴ -صورت جریان وجوه نقد: تغییر نقدینگی و وضعیت مالی

۵ -یادداشت های صورت های مالی

اهداف صورت های مالی

هدف از تهیه صورت های مالی ارائه اطلاعات در خصوص وضعیت مالی، عملکرد و تغییر در وضعیت نقدینگی شرکت برای تصمیم گیری گروه وسیعی از کاربران است.

کاربران صورت های مالی استاندارد

سرمایه گذاران -تامین کنندگان مالی - کارکنان - مشتریان - جامعه - دولت - بورس اوراق بهادار - فروشندگان کالا

استانداردهای گزارش گری مالی بین المللی:IFRS

الزامات شناسایی، اندازه گیری، ارائه و افشا را در رابطه با معاملات و رویدادهای مالی که با مقاصد عمومی در صورت های مالی انعکاس می یابد، تعیین می کند:

ارائه صورت های مالی - پرداخت های مربوط به سهام - موجودی کالا - قراردادهای پیمانکاری - ماشین آلات و تجهیزات - اجاره های بلند مدت - مزایای کارکنان - کاهش ارزش داراییها - ذخایر - دارایی های نامشهود

زیربنای تهیه صورتهای مالی «مبنای تعهدی» و «فرض تداوم فعالیت» است.

ویژگی های کیفی صورت های مالی

---

۱ -قابل فهم بودن ۲-مرتبط با نیازهای تصمیم گیری ۳- قابل اتکا و بدون اشتباه ۴-قابلیت مقایسه

عناصر صورت های مالی (اندازه گیری و گزارش وضعیت(

ترازنامه: دارایی، بدهی، حقوق صاحبان سرمایه

صورت سود و زیان: درآمد و هزینه

یادداشت های صورت های مالی

به فعالیت های مالی و اقتصادی واحد تجاری که قابل اندازه گیری هستند «تشخیص» گویند. عناصر مالی دارای ارزش اقتصادی آتی هستند و بصورت قابل اتکا قابل اندازه گیری هستند. عناصر مالی بدون معیار تشخیص (یعنی غیر قابل اندازه گیری) در یادداشت های صورت های مالی افشا می شوند.
اگر یک عنصر مالی دارای منافع آتی نباشد و تنها به دوره جاری مربوط باشد به عنوان «هزینه» شناخته می شود. عنصر «بدهی» در ترازنامه به معنای تعهدات واحد تجاری در مورد ادعای بیرونی در قبال دارایی هاست (حساب های پرداختنی، وام(

چهار مبنا برای اندازه گیری دارایی

---

۱ -بهای تاریخی: دارایی ها به ارزش زمان تحصیل، ثبت می شوند. (روش معمول(

۲ -بهای جاری: دارایی ها به ارزشی ثبت می شوند که در صورت نیاز به خرید مجدد باید برای آنها پرداخت شود.

۳ -ارزش بازیافتی: دارایی ها معادل مبلغی ثبت می شوند که در صورت فروش آنها در زمان حال دریافت می شود.

۴ -ارزش فعلی: معادل ارزش فعلی جریانات نقدی خالص ثبت می شود.

صورت سود و زیان

درآمد: ارزش فروش کالا و خدمات تولید شده است

سود ناویژه (ناخالص :(Gross Profit درآمد (Revenue) منهای بهای تمام شده

سود عملیاتی: سود ناخالص منهای هزینه ها

سود خالص: سود عملیاتی منهای مالیات

انواع اجاره بلندمدت

عملیاتی (اجاره عادی): منفعت دارایی در پایان به موجر بر می گردد.

سرمایه ای (اجاره به شرط تملیک): علاوه بر پرداخت هزینه اجاره، منفعت نهایی به مستاجر می رسد.

صورت جریان وجوه نقد (غیر امتحانی(

جریانات نقدی بیانگر تغییرات وجه نقد در یک دوره مالی است که شامل فعالیت های سه بخش زیر است:

۱ -سرمایه گذاری

۲ -تامین مالی

۳ -عملیاتی

ذخایر

ذخیره استهلاک دارایی: هر سال میزانی از استهلاک برای دارایی ها درنظر گرفته می شود و از آنها کم می شود.

ذخیره مطالبات مشکوک الوصول: بدهی هایی که نمی توان وصول کرد از حساب های دریافتنی کم می شود.

ذخیره کاهش ارزش موجودی کالا: کالاهای معیوب مانند ضایعات

برای نمایش سود بالاتر FIFO و جذب سرمایه گذار اما LIFO برای سود کمتر که در IFRS مجاز نیست.

تفسیر صورت های مالی

ه----------

تحلیل نسبت ها: بررسی روند عملکرد سال به سال شرکت و مقایسه با عملکرد هدف، مقایسه با میانگین صنعت و رقبا. باید چند نسبت را ملاک قرار دهیم

چهار جنبه بررسی تحلیل نسبت ها:

۱ -نرخ سودآوری

۲ -اهرم های شرکت (نسبت بدهی به سرمایه(

۳ -اثربخشی و بهره وری دارایی های بکار گرفته شده

۴ -بازده سرمایه سهامداران

مدیریت سرمایه در گردش

به معنی مدیریت وجوه نقد است که دارایی های جاری (موجودی بانک، حساب های دریافتنی، موجودی کالا، پیش پرداخت) را منهای بدهی های جاری (حساب های پرداختنی، بدهی کوتاه مدت) می کنیم. افزایش موجودی کالا و حساب های دریافتنی باعث افزایش حساب های پرداختنی می شود که باعث افزایش بهای تمام شده کالا می شود. از فاکتورهای موفقیت شرکت است و مدیران می توانند مانع بحران نقدینگی شوند

جلوگیری از بحران نقدینگی:

-مدیریت حساب های دریافتنی با اعتبارسنجی مشتریان، فاکتور کردن صحیح و وصول طلب

-مدیریت موجودی کالا از طریق سفارش، انبار کردن و شناسایی موجودی

-مدیریت حساب های پرداختنی از طریق چانه زنی در شرایط معامله و دریافت تخفیف

-مدیریت وجوه نقد توسط استقراض کوتاه مدت و یا سرمایه گذاری وجوه مازاد

مدیریت موجودی به روشABC

بهایابی با توجه بر فعالیت موجودی ها به سه گروه A, B و C تقسیم بندی و اولویت بندی می شوند.

مدیریت موجودی کالا: بهای تمام شده فروش بر موجودی کالا

مدیریت حساب های دریافتنی: حساب های دریافتنی بر میانگین فروش روزانه

مدیریت حساب های پرداختنی: حساب های پرداختنی میانگین خریدهای روزانه

۱ -نسبت های سود آوری

-بازده سرمایه گذاری :Return on assets (ROI) سود خالص بر کل حقوق صاحبان سهام. هرچه سرمایه اولیه تامین شده توسط سهامداران کمتر باشه ریسک و ROI بالاتر خواهد بود. بنابراین ROI شاخص ریسک است.

-بازده سرمایه بکار گرفته شده :Return on capital employed (ROCE) سود عملیاتی بر مجموع کل حقوق صاحبان سهام و بدهی های بلند مدت

-حاشیه عملیاتی (بازده فروش): سود عملیاتی بر فروش

-حاشیه ناویژه: سود ناویژه بر فروش

-نسبت هزینه و فروش: کل هزینه های فروش، اداری و مالی بر فروش

-رشد فروش (تفسیر عملکرد شرکت از نظر سودآوری و معیاری برای پایداری شرکت): فروش سال اول منهای فروش سال دوم بر فروش سال اول

۲ -نسبت های نقدینگی

-سرمایه در گردش: دارایی های جاری منهای بدهی های جاری

-نسبت جاری (مطلوب ۱۵۰٪ و اگر بیشتر باشد یعنی شرکت نتوانسته از دارایی های نقدی استفاده بهینه کند) دارایی های جاری بر بدهی های جاری

-موجودی آنی یا سریع (مطلوب حداقل ۱ اگر کمتر باشد شرکت در پرداخت یدهی ها مشکل خواهد داشت(

دارایی های جاری منهای موجودی کالا منهای پیش پرداخت ها بر بدهی های جاری

۳ -نسبت های اهرمی

بیانگر میزان بدهی نسبت به کل سرمایه بکار گرفته شده است. هرچه اهرم بالاتر باشد ریسک عدم پرداخت بدهی ها بالاتر است

-نسبت اهرم یا بدهی: بدهی های بلندمدت بر مجموع حقوق صاحبان سهام و بدهی های بلند مدت

-نسبت پوشش هزینه های مالی : سود قبل از هزینه های مالی و مالیت بر هزینه های مالی

۴ -نسبت های فعالیت و کارایی

-گردش دارایی (اثربخشی): فروش بر مجموع دارایی ها

۵ -نسبت بازده سهامداران

-سود پرداختی هر سهم (DPS) سود سهام پرداخت شده بر تعداد سهام

-سود هر سهم (EPS) سود خالص پس از کسر مالیات بر تعداد سهام

هیئت مدیره

مسئولیت: تعیین اهداف استراتژیک، رهبری مدیریت ارشد، نظارت بر عملکرد و گزارش به سهامداران، اطمینان از انجام تعهدات به سهامداران

راهبری شرکتی: هیئت مدیره مسئول راهبری شرکت، هدایت و کنترل است.

سهامداران: انتخاب اعضای هیئت مدیره - تصویب سود سهام پیشنهادی - انتخاب حسابرسان مستقل - دریافت گزارشات سالانه

بازار سرمایه: بازاری که سهام شرکت ها در آن مبادله می شود مانند بورس اوراق بهادار

ساختار سرمایه: شامل سرمایه و بدهی است. شرکت ها وجه مورد نیاز خود را از طریق سهامداران (سرمایه) یا استقراض (بدهی) تامین می کنند.

هزینه سرمایه: بهایی که شرکت ها برای تامین وجوه لازم خود متقبل می شوند و از طریق تعیین میانگین موزون بهای سرمایه و بهای بدهی محاسبه می شود.

بهای بدهی: کارمزدی است که وام گیرنده بابت بدهی خود به وام دهنده می دهد.

بهای سرمایه: معادل سود سهام پرداخت شده از سوی شرکت به سهامداران و نیز رشد سرمایه است (سهامداران علاوه بر سود، انتظار رشد ارزش سهام نیز دارند(

مدیریت مبتنی بر ارزش

بر افزایش ارزش واحد تجاری برای سهامداران تاکید دارد و هدف آن حداکثر کردن ارزش سهامداران است. عملکرد واحد تجاری از طریق نسبت های مالی مانند بازده دارایی(ROA) ، بازده سرمایه گذاری (ROI) و سود سهام اندازه گیری می شود. اشکال این روش ها این است که ارزش روز را درنظر نمی گیرد. تصاحب مالکانه باعث افزایش انگیزه مدیران جهت افزایش ارزش سهام می شود.

رویکردهای مدیریت مبتنی بر ارزش:

بازده کل سهامداران - (TSR) ارزش افزوده سهامداران - (SVA) ارزش افزوده بازار - (MVA) ارزش افزوده اقتصادی(EVA)

محرک های مدیریت مبتنی بر ارزش سهامداران (راپاپورت:(

سود عملیاتی - نرخ فروش - نرخ مالیات بر درآمد - سرمایه گذاری در دارایی های ثابت - سرمایه گذاری در سرمایه در گردش - بهای سرمایه - مدت پیش بینی

تصمیم گیری مدیران

---

۱ -عملیاتی: ترکیب محصول، ارتقای محصول و خدمات مشتریان

۲ -سرمایه گذاری: موجودی کالا و ظرفیت تولید

۳ -تامین مالی: ترکیب بدهی و سرمایه برای تغییر ریسک ها

تئوری ذینفعان

این تئوری مسئولیت اجتماعی شرکت را نشان می دهد و بیان می کند که علاوه بر سهامداران، کارکنان، مشتریان، تامین کنندگان، اعتبار دهندگان و کل جامعه نسبت به مسئولیت های شرکت ذینفع هستند.

تئوری نمایندگی

اعضای هیئت مدیره توسط صورتهای مالی و گزارشات سالیانه به سهامداران اطلاع رسانی می کنند. مانند عملکرد مدیران در رابطه با امور عملیاتی که در صورت سود و زیان منعکس می شود و یا میزان ایجاد دارایی یا بدهی که در ترازنامه مشخص می شود.

تئوری سرمایه فکری

سه بعد سرمایه فکری: ۱-انسانی(مهارت) ۲-سازمانی(ساختار فرایند فناوری) ۳-مشتری(وفاداری برند ذهنیت) است. بنابر نظر ادوینسون و مالون، سرمایه فکری از عوامل پنهان و پویای زیربنای شرکتها هستند.

تئوری نهادی

سازمان ها برای بقا در جامعه و ادامه فعالیت نیازمند حمایت محیط (مانند حمایت دولت) و دسترسی به منابع (مانند نیروی انسانی، منابع مالی و فناوری) هستند

سند اختتامیه چیست و چه کاربردی دارد؟

سند اختتامیه در پایان دوره مالی برای بستن حساب‌های موقت مثل درآمد و هزینه و برداشت‌ها ثبت می‌شود و حساب‌های موقت صفر توسط آن صفر می شود و سود و زیان دوره مالی مشخص می‌شود.

کاربردهای اصلی سند اختتامیه

بستن حساب‌های درآمدی

بستن حساب‌های هزینه‌ای

انتقال هزینه‌ها به حساب سود و زیان

بستن حساب برداشت شرکا یا سهام‌داران

آماده‌سازی دفاتر برای سال مالی بعدی

اگر سند اختتامیه به‌درستی ثبت نشود، تحلیل عملکرد سازمان دقیق نخواهد بود و گزارش‌های مالی می‌توانند دچار خطا شوند.

در یک جمله: سند اختتامیه یعنی پایان منظم یک دوره مالی و شروع دقیق‌تر دوره بعدی!

تفاوت بدهکاران و بستانکاران تجاری و غیر تجاری

---

۱ .بدهکاران تجاری : اشخاص حقیقی یا حقوقی هستند که در ثبت رویدادهای مالی مقابل فروش یا درآمد قرار میگیرند و به عنوان مشتریان جهت معاملات تجاری به صورت اعتباری (نسیه) شناخته میشوند.

۲ .بدهکاران غیرتجاری: اشخاص حقیقی یا حقوقی هستند که با آنها معاملات تجاری نداشته و فقط بابت مبلغی که به صورت وام یا قرض و یا عملیات غیرتجاری حاصل شده ، موقتا بدهکار میباشند.

۳.بستانکاران تجاری: اشخاص حقیقی یا حقوقی هستند که در ثبت رویدادهای مالی مقابل حساب خرید یا موجودی کالا قرار میگیرند و همیشه به عنوان فروشندگان جهت معاملات تجاری به صورت اعتباری (نسیه) شناخته میشوند .

۴.بستانکاران غیرتجاری: اشخاص حقیقی یا حقوقی هستند که با آنها معاملات تجاری نداشته و فقط بابت مبلغی که به صورت وام یا قرض و یا عملیات غیرتجاری حاصل شده ، موقتا بدهکار می باشیم.

چرا روش لایفو در حسابداری ایران مورد قبول نیست ؟

روش لایفو (LIFO) یا آخرین وارده، اولین صادره مورد قبول نیست، زیرا با استانداردهای حسابداری ایران و نیز واقعیت اقتصادی جریان کالا و قیمت‌ها سازگاری ندارد. دلایل ممنوعیت آن به‌صورت دقیق و تحلیلی به شرح زیر است:

۱ .مغایرت با چارچوب نظری و استاندارد حسابداری موجود

استاندارد حسابداری ایران (برگرفته از استاندارد بین‌المللی» IAS ۲ موجودی مواد و کالا») روش لایفو را به‌صراحت مردود اعلام کرده است. در بندهای مربوط به ارزش‌گذاری موجودی‌ها تصریح می‌شود که تنها دو روش مجاز برای تعیین بهای تمام‌شده موجودی‌ها عبارت‌اند از:

فایفو (FIFO) یا اولین وارده، اولین صادره

میانگین موزون

دلیل اصلی این محدودیت آن است که روش لایفو منجر به نمایش غیرواقعی ارزش موجودی پایان دوره و سود دوره‌ای می‌شود و از نظر مفهومی با اصل ارائه منصفانه و بهای تمام‌شده واقعی مغایرت دارد.

۲ .ایجاد انحراف در سود و ارزش دارایی‌ها

در شرایط تورمی که قیمت‌ها در حال افزایش‌اند، لایفو باعث می‌شود اقلام آخر خرید (گران‌تر) در هزینه‌ی کالای فروش‌رفته لحاظ شوند و در نتیجه سود جاری کمتر از واقع گزارش شود، در حالی‌که موجودی باقی‌مانده در ترازنامه با اقلام قدیمی‌تر و ارزان‌تر ارزش‌گذاری می‌گردد.

این امر موجب نمایش کمتر از واقع ارزش دارایی‌ها و در نتیجه تحریف چهره مالی شرکت می‌شود.

۳ .ناسازگاری با اصل تطابق و ارائه منصفانه

در نظریه لایفو، هزینه‌های اخیر با درآمدهای جاری تطبیق داده می‌شوند، ولی موجودی باقی‌مانده به بهای‌های قدیمی‌تر گزارش می‌شود. این عدم تطابق بین درآمد و دارایی‌ها تصویر درستی از عملکرد اقتصادی شرکت ارائه نمی‌دهد و با اصل ارائه منصفانه (Faithful Representation) در تضاد است.

۴ .عدم انطباق با مقررات مالیاتی و گزارشگری مالی ایران

سازمان امور مالیاتی و سازمان حسابرسی هر دو روش لایفو را غیرقابل قبول می‌دانند. در نتیجه، حتی اگر واحدی آن را به‌صورت داخلی به کار گیرد، در گزارش‌های رسمی و اظهارنامه مالیاتی پذیرفته نمی‌شود و نیازمند تعدیلات مضاعف است.

۵ .حذف آن در استانداردهای جهانی

در استاندارد بین‌المللی IFRS نیز از سال ۲۰۰۳ (در بازنگری(۲ IAS ، استفاده از LIFO ممنوع شده است، زیرا باعث کاهش قابلیت مقایسه بین شرکت‌ها و ارائه اطلاعات گمراه‌کننده می‌شود. از آنجا که استانداردهای ایران همسو با IFRS تدوین شده‌اند، ایران نیز آن را نپذیرفته است.

سه نوع هزینه یک مجموعه

هزینه‌های ثابت، متغیر و پنهان، سه نوع هزینه هستند که در اقتصاد و مدیریت کسب و کار اهمیت زیادی دارند. هزینه های ثابت، هزینه‌هایی هستند که مستقل از میزان تولید یا فعالیت تغییر نمی‌کنند، مانند کرایه دفتر یا حقوق کارکنان. هزینه‌های متغیر، هزینه‌هایی هستند که با تغییر میزان تولید یا فعالیت تغییر می‌کنند، مانند مواد اولیه یا هزینه سوخت. هزینه‌های پنهان، هزینه‌هایی هستند که در محاسبات مالی به طور مستقیم نشان داده نمی‌شوند، اما با توجه به ارزش فرصت استفاده از دارایی‌ها یا منابع، در واقعیت اقتصادی وجود دارند، مانند فرصت‌هزینه استفاده از سرمایه شخصی در کسب و کار.

۱. هزینه‌های ثابت:(Fixed Costs)

این هزینه‌ها صرف نظر از میزان تولید یا فعالیت، ثابت باقی می‌مانند. به عنوان مثال، هزینه‌های مرتبط با اجاره ساختمان، حقوق کارکنان اداری، بیمه، و وام‌ها را می‌توان به عنوان هزینه‌های ثابت در نظر گرفت. هزینه ثابت به میزان تولید بستگی ندارد و صرفاً به زمان وابسته است.

۲. هزینه‌های متغیر:(Variable Costs)

این هزینه‌ها با تغییر میزان تولید یا فعالیت تغییر می‌کنند. هزینه‌هایی مانند مواد اولیه، نیروی کار مستقیم، انرژی مصرفی، و هزینه‌های حمل و نقل، به عنوان هزینه‌های متغیر در نظر گرفته می‌شوند. هزینه‌های متغیر معمولاً با میزان تولید رابطه مستقیم دارند.

۳. هزینه‌های پنهان:(Implicit Costs)

این هزینه‌ها در حسابداری به طور صریح نمایش داده نمی‌شوند، اما در واقعیت اقتصادی وجود دارند. به عنوان مثال، اگر صاحب یک کسب و کار از سرمایه شخصی خود استفاده کند، هزینه‌ای که می‌توانست از سرمایه‌گذاری در جای دیگری به دست آورد، یک هزینه پنهان است. همچنین، اگر یک مدیر، خود را به عنوان کارمند در نظر بگیرد، دستمزد خود را نیز یک هزینه پنهان در نظر می‌گیرد.

اهمیت تفکیک هزینه‌ها:

تفکیک هزینه‌ها به این سه دسته، به صاحبان کسب و کار کمک می‌کند تا تصمیمات بهتری در مورد قیمت‌گذاری محصولات، برنامه‌ریزی تولید، و مدیریت مالی بگیرند. به عنوان مثال، درک هزینه‌های متغیر، برای تعیین قیمت مناسب محصول، که به اندازه کافی سودآور باشد، ضروری است. همچنین، تحلیل هزینه‌های ثابت و متغیر، به صاحبان کسب و کار کمک می‌کند تا با کاهش هزینه‌ها، سودآوری شرکت را افزایش دهند .

اجزای کامل صورتهای مالی و تغییرات جدید

- صورت وضعیت مالی
- صورت حساب سود و زیان
- صورت حساب سود و زیان جامع
- صورت تغییرات حقوق صاحبان سهام
- صورت جریان وجوه نقد
- یادداشت های توضیحی

برخی از تغییرات ایجاد شده از سال ۹۸ :

۱ .تغییر نام ترازنامه به صورت وضعیت مالی

۲.صورت وضعیت مالی از حالت T خارج شده و به صورت گزارشی ارائه میشود.

۳.ترتیب صورت های مالی تغییر یافته است، در صورتهای مالی قبلی ابتدا ترازنامه و سپس صورت سود و زیان و صورت سود و زیان جامع ارائه میشد اما در صورتهای مالی جدید، صورت وضعیت مالی به عنوان سومین صورت مالی ارائه میشود .

۴.صورت تغییرات حقوق صاحبان سهام به صورت های مالی اضافه شده است.

۵.در صورتهای مالی جدید ، اقلام غیرجاری اول نوشته میشوند یعنی ابتدا دارایی غیر جاری و سپس جاری و در قسمت حقوق صاحبان سهام و بدهی ها ابتدا حقوق صاحبان سهام و اجزای آن و سپس

بدهی های غیر جاری و در اخر بدهی های جاری.

۶ .صورت جریان وجوه نقد شامل سه مورد : الف)فعالیت عملیاتی ب)فعالیت سرمایه گذاری ج)فعالیت تامین مالی

نرخ تنزیل (Discount Rate) چیست؟

نرخ تنزیل: به مفهوم «ارزش زمانی پول» اشاره می کند یعنی ارزش یک مبلغ پول امروز با همان مبلغ در آینده برابر نیست«.

نرخ تنزیل (Discount Rate) نرخی است که به کمک آن، ارزش فعلی درآمد و هزینه یا جریان‌های نقدی در آینده حساب می‌شود.

و نشان می‌دهد که یک مبلغ پولی که در آینده دریافت یا پرداخت می شود، امروز چقدر ارزش دارد.

افراد معمولاً دریافت پول در زمان حال را به دریافت همان مبلغ در آینده ترجیح می‌دهند.

پول امروز قابلیت سرمایه‌گذاری دارد.

تورم باعث کاهش قدرت خرید پول در آینده می‌شود.

ریسک عدم دریافت وجوه در آینده وجود دارد.

هزینه فرصت سرمایه وجود دارد.

بنابراین:

۱۰۰ میلیون تومان امروز، از ۱۰۰ میلیون تومان پنج سال بعد ارزش بیشتری دارد.

ارزش فعلی (Present Value) چیست؟

ارزش فعلی یعنی ارزش امروز یک مبلغی که در آینده دریافت یا پرداخت خواهد شد.

فرمول:

$PV = FV \div (1+r)^n$

تعریف اجزا:

PV = ارزش فعلی

FV = ارزش آتی

r = نرخ تنزیل

n = تعداد دوره ها

🔴مثال ساده

فرض کنید قرار است یک سال دیگر ۱۲۰ میلیون تومان دریافت کنید.

نرخ تنزیل ۲۰ درصد است.

ارزش فعلی:

$PV = ۱۲۰ \div (۱.۲۰)$

PV = ۱۰۰ میلیون تومان

یعنی:

۱۰۰ میلیون تومان امروز، معادل ۱۲۰ میلیون تومان یک سال آینده است.

⁉️چه عواملی نرخ تنزیل را تعیین می کنند؟

مهم ترین عوامل عبارتند از:

نرخ تورم

نرخ سود بانکی

ریسک سرمایه گذاری

هزینه تامین مالی

نرخ بازده مورد انتظار سرمایه گذاران

شرایط اقتصادی کشور

مدت زمان سرمایه گذاری

هرچه ریسک بیشتر باشد، نرخ تنزیل نیز بیشتر می شود.

📌کاربرد نرخ تنزیل در حسابداری ایران

نرخ تنزیل در موارد متعددی استفاده می شود.

مهم ترین کاربردها:

الف) اندازه گیری برخی ذخایر بلندمدت

مانند:

ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان

تعهدات بلندمدت

ب) اجاره ها

در برخی قراردادهای اجاره بلندمدت برای محاسبه ارزش فعلی پرداخت ها.

ج) کاهش ارزش دارایی ها

در آزمون کاهش ارزش برخی دارایی ها.

د) ابزارهای مالی

برای محاسبه ارزش فعلی جریان های نقدی آتی.

ه) ارزش گذاری کسب و کارها و پروژه های سرمایه گذاری

📚ارتباط نرخ تنزیل با استانداردهای حسابداری ایران

در ایران بسته به موضوع، استفاده از ارزش فعلی و نرخ تنزیل در استانداردهای مختلف مطرح شده است.

از جمله:

استاندارد حسابداری شماره ۴ (ذخایر، بدهی های احتمالی و دارایی های احتمالی(

استاندارد حسابداری شماره ۱۱ (دارایی های ثابت مشهود(

استاندارد حسابداری شماره ۱۳ (مخارج تامین مالی(

استاندارد حسابداری شماره ۳۱ (دارایی های غیرجاری نگهداری شده برای فروش و عملیات متوقف شده(

استاندارد حسابداری شماره ۳۵ (مالیات بر درآمد(

نرخ تنزیل باید متناسب با ماهیت موضوع انتخاب شود و یک نرخ ثابت برای همه موارد وجود ندارد.

📌نکته مهم مالیاتی در ایران

در قوانین مالیاتی ایران، نرخ تنزیل واحد و مشخصی توسط قانون مالیات های مستقیم برای تمام محاسبات تعیین نشده است.

در عمل، بسته به موضوع، ممکن است از موارد زیر استفاده شود:

نرخ های مصوب بانک مرکزی

نرخ های قراردادی

نرخ موثر تامین مالی

نرخ بازده مورد انتظار

نرخ های تعیین شده توسط کارشناسان رسمی دادگستری یا گزارش های ارزش گذاری

بنابراین استفاده از هر نرخ تنزیلی باید مستند، منطقی و قابل دفاع باشد.

❌اشتباه رایج

بعضی افراد تصور می کنند نرخ تنزیل همان نرخ بهره بانکی است.

این تصور کاملاً صحیح نیست.

نرخ بهره بانکی فقط یکی از عوامل تعیین کننده نرخ تنزیل است.

نرخ تنزیل ممکن است بزرگ تر، کوچک تر یا مساوی نرخ بهره بانکی باشد.

۱۰ -جمع بندی

نرخ تنزیل ابزاری است که به ما کمک می کند پول آینده را به ارزش امروز تبدیل کنیم.

مبنای آن، ارزش زمانی پول است.

هرچه:

تورم بیشتر باشد،

ریسک بیشتر باشد،

زمان طولانی تر باشد،

ارزش فعلی پول آینده کمتر خواهد شد.

به همین دلیل، انتخاب صحیح نرخ تنزیل یکی از مهم ترین تصمیمات در حسابداری، مدیریت مالی، ارزش گذاری و تحلیل اقتصادی است.